

diakónia

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ DIAKÓNIAI IRODÁJÁNAK KÁRPÁT-MEDENCEI DIAKÓNIAI LAPJA

DIAKÓNIA 2021/különszám

A diakóniai képzésekről

DIAKÓNIA 2021/különszám

A Magyarországi Református Egyház Diakóniai Irodájának Kárpát-medencei diakóniai lapja

A lap a Kárpát-medencei református gyülekezetek gazdag szeretetszolgálatát kívánja felölelni.

Profilja: „Szeretet – Szolgálat – Szakmaiság”

Kiadó: Magyarországi Református
Egyház Diakóniai Iroda
1406 Budapest, Pf. 40.
www.diakonia.hu

Kiadásért felelős személy:
Bujdosó Balázs
megbízott irodavezető

A lap kereskedelmi forgalomba
nem hozható, szabadon terjeszthető,
sokszorosítható.

A bibliai idézeteket a Magyar
Bibliatársulat 2014-es revideált
új fordítású Bibliából idézzük,
ahol másképp nem jelezzük.
(A Magyarországi Református Egyház
Kálvin János Kiadója, 2014)

Olvasószerkesztő,
rovatvezető munkatársak:
Dani László
gyülekezeti diakóniai referens
(MRE Diakóniai Iroda)

Dr. Gál Hanna Eszter
oxylógia és sürgősségi orvostan
szakorvosjelölt

Dr. Haris Szilárd,
a Szlovákiai Református Keresztény
Egyház Diakóniai Központjának
diakóniai lelkésze

Kovács István,
az Erdélyi Református Egyházkerület
missziói- és diakóniai ügyosztályának
előadó tanácsosa

Címlapfotó: Fortepan/ Urbán Tamás

Lapterv, tipográfia:
Mikáczó Kamilla

DIAKÓNIAI
IRODA

A DIAKÓNIAI KÉPZÉSEKRŐL

3 | A magyarországi diakóniai képzésének hajtásgyökerei
Dr. Fruttus István Levente – Birinyi Márk

6 | Diakónusképzés Nagykőrösön a Károli Szociális
és Egészségtudományi Karán
Birinyi Márk

8 | A Selye János Egyetem Református Teológiai Kar missziológia,
diakónia és szociális gondoskodás tanulmányi programjai
Doc. ThDr. Somogyi Alfréd, PhD

9 | Diakónus és szociális munkás képzés
a Sárospataki Református Teológiai Akadémián
Dr. Füst-Molnár Szilveszter

11 | Pasztorális tanácsadás és szervezetfejlesztés
a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen
Prof. Dr. Fazakas Sándor

12 | Diakóniai képzések a Sylvester János Református Gimnázium és
Technikumban
Kenézné Ádám Zsuzsanna – Viczián Zsófia

14 | Juhász Gyula Református Gimnázium, Technikum
és Szakképző Iskola, Makó
Kovács Tibor

16 | Családi Életre Nevelünk – a Lévayban
Sipos Tamás Norbert

18 | A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem
Szociális munkás képzése
Dr. Belényi Emese

20 | A Kolozsvári Református Kollégium
Egészségügyi Asszisztensképző osztályai
Dr. Bakos Katalin

22 | Református asszisztensképzés Marosvásárhelyen
Prof. Dr. Ábrám Zoltán

24 | Önkéntes Diakóniai Év Programiroda
Závodi Emese

26 | Visszatekintés – Középfokú Diakónusképzés
a Magyar Református Egyházban 1976–2004 között
Péter Mária Gabriella

A magyar református diakóniai képzések hajszálgököerei

„Ha a diakónia az egyház életfunkciója, akkor szüksége van normál kritikára, és gyakorlati útmutatásra. Azaz szüksége van a saját szaktudományára, mely olyan tudnivalókat közöl, amelyek számára nincs hely és lehetőség a teológia többi tudományában.” (Szeretetszolgálatunk gyökerei és modelljei)

Történeti gyökerek

Egyházunk diakóniája a mögöttünk álló két évtizedben jelentős változáson ment keresztül, legalábbis, ha a szolgálatok számszerű gyarapodására gondolunk. Azt látjuk, hogy a tucatnyi szeretetszolgálati intézmény mára Isten megengedő kegyelme által intézményrendszerre növekedhetett. Az elmúlt időszakban annak lehettünk szemtanúi, hogy a pusztán állami gondoskodásra építő jóléti ellátó- és szolgáltatórendszer recseg-ropog, és a szociálpolitika igyekszik minél nagyobb teret adni az egyházi szerepvállalásnak. Ez a pont az, ahol látni és láttatni kell, hogy Egyházunk tudatos és tervezett munkatársképzése, a szeretetszolgálatra felkészített szakemberek képzése, a diakónusképzés nem tudta követni, ezt a fajta intenzív intézményi bővülést. Mindig sokkal nehezebb feladat elhívott, és megfelelő felkészültségű Szent Lélekkel és bölcsességgel teljes (ApCsel 6,1-7) munkatársakat képezni, hiszen intézményt létrehozni, alapítani a törvényi szabályozás adta keretek között viszonylag jól körülhatárolható és megszervezhető, míg a bibliai mércével mérve is elhívott szolgálattevők kiválasztása, felkészítése hosszabb folyamat, hiszen a Lélekben és a fejben lezajló változás pásztorolható, de semmiféleképpen sem sürgethető és legfőbbképpen nem parancsolható.

A reformáció ébredését követően a nyugat-európai protestáns, egyházszervezetként már megszilárduló egyház az államszervezési feladatokkal, hatalomgyakorlással volt elsősorban elfoglalva, mindez oda vezetett, hogy elhanyagolta a diakóniai tevékenység gyakorlását. A papok, diakónusok nem voltak felkészülve az ispotályok vezetésére, sokszor még a szak-

mai, gondozási feladatok ellátására sem. A diakóniai intézményeket a vallásos egyesületek és a tehetős polgárság alapítja. Sajátos munkamegosztás jön létre. Az intézmény vezetőjét – menedzserét – (rektor) a fenntartó nevezi ki, a szakmai munkát képzett világi illetve egyházi személyek végzik. A diakóniai feladatokat a lelki vezető pap illetve a diakónus végzi. Ezek a változások vezetnek oda, hogy a diakónusi tisztség a XVII–XVIII. század körül gyakorlatilag eltűnik az egyházból.

Lassú, küzdelmes, személyi ellentétekkel is nehezített folyamat indul meg, melyben a szegény gyermekek, a tanítók, lekipásztorok árváinak, özvegyeinek segítése jól kitapintható. A XIX. század második felétől megerősödött a belmisszió és vele a diakónia is.

Ha figyelmesen elemezzük a XIX. századi német belmisszió történetét, akkor igen fontos megállapításokat tehetünk a diakónia képzési ügyét illetően. Megállapíthatjuk, hogy a diakóniai szolgálattevők (diakónusok, diakonisszák) elsősorban betegápolást végeznek, illetve árva gyerekeket, fogyatékos személyeket gondoznak, intézetekben, szeretetotthonokban. A diakóniai szolgálók (diakonisszák, diakónusok) hitéleti felkészítésére, elméleti és gyakorlati képzésére fokozottan ügyelve.

Az 1903-as Egyetemes Konvent ismét napirendre veszi a diakónia helyzetét. Témánk szempontjából a legfontosabb, hogy egy a képzéssel foglalkozó bizottságot is létrehozta.

Az MRE különböző szintű, és végzettséget adó diakónusképzései sorra azon akadályba ütköztek, hogy

míg egyik részről egyházunk gyülekezetei és intézményrendszere nagymértékben szükségét szenved az elhívott, és egyben kellő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakemberekben, addig a képzéseket elvégzettek mégsem tudnak élő módon bekapcsolódni a szeretetmunka formális intézményrendszerébe.

Diakónusképzés az Anyaházi Diakónia időszakában

A Filadelfia Anyaház esetében az első időszak az elméleti képzésre fordítódott, majd a jelöltek családlátogatásokat végeztek a Budai Gyülekezetben (gyakorlati felkészülésként).

A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület (Alapítvány) Diakónisszaképző Otthonában 1904-ben indult meg a munka, profiljuk szinte megegyezik a mai szociális gondoskodásával: házi betegszolgálat, családgondozás, szegénygondozás, szociális munka. A kiképződés a próbatestvéri időszak meghatározó része: evangelizáció, betegápolás a Szent-István Kórházban majd a Vöröskereszt kisegítő kórházában. A diakonissza jelöltek kiválasztása, képzése és közösségbe fogadása nagyon alapos, gondos hitbeli és szakmai folyamat keretében történt.

Az 1914-ben létesült Debreceni Diakóniai Intézetben ápolónői tanfolyamot indítottak, a hadikórházi feladatok ellátására.

Az anyaházi diakónia egy sajátos egységet képviselve (hitvalló közösségi élet) volt jelen a magyarországi református egyház szervezeti keretei között is. A diakonisszák mintegy életelhívásként és élethivatásként élték meg a diakónia mindennapi cselekvését. Az ezt követő képzési rendszerek már nem tudták magukba foglalni a krisztusi közösség megélésének ilyen erőteljes voltát. Az iskolarendszerű képzések sok esetben nagyobb hangsúlyt fektettek a tantárgyakban megjelenő ismeretanyag átadására. Az anyaház volt az a hely, ahová a szolgálat terhe alatt megfáradtak visszatérhettek erőt gyűjteni, ma úgy mondanánk, hogy itt volt lehetőségük szupervízióra. Az anyaházi képzés fő célja volt, hogy „hitben erős, elméleti és szakismeretekben jól képzett és gyakorlati eljárásokban járatos munkások kerülhessenek ki a szeretet-szolgálat különféle mezőire.” (Bodoky, 1942)

A Tiszántúli Diakónusképző Intézet Csikesz Sándor tudós teológus, teológiai tanár kezdeményezésére indult el 1933-ban. A diakónusképzés feladata első-

sorban a gyermekmisszió, a beteglátogatás, a lelki-gondozás és a tanyán élők segítése.

Az 1945-ben megindult erőszakos szocialista átalakítás és az ezt követő „egyházatlanítás” vezetett ahhoz, hogy egyházunktól is elvették társadalmi funkciójának jelentős részét. Egyházunk intézményei közül meghagyták ugyan a zsinati fenntartású időseket illetve fogyatékosokat ellátó otthonokat, de feloszlatták a diakonissza szervezeteket; az anyaházakat (1952). Így egyházunk eljutott oda, hogy 1976-ra már olyan mértékű munkatársi hiánnyal küszködtek szeretetintézményeink, hogy szükségessé vált a diakónusképzés újragondolása és újraszervezése.

Ezt követően folyamatosan jelen volt – hol markánsabban, hol pedig enyhébben – a diakónusképzés gondolata, igénye. A rendszerváltást követő időszak az útkeresés időszakának nevezhető. Először a középfokú képzési szinten indulhattak el a képzések. Ezek pusztán egyházi szaknak számítottak, így az ezt elvégzett szakképzett hallgatóknak szükséges volt egyéb más, főleg egészségügyi tartalmú szakképzést is elvégezniük. Így a képzés sokkal inkább egy specializációnak tekinthető, hiszen önmagában a munkaerő-piaci többlettértéke kicsiny volt.

Diakónusképzés a felsőoktatásban

Ezen rövid fejezeten belül elsősorban a Károli Gáspár Református Egyetem diakónusképzésének történeti fejlődését mutatjuk be, mint a főiskolai diakónusképzés meghonosítóját. Az utóbbi időszak képzései jelen folyóirat további oldalain megtalálhatóak.

Az 1839-ben alapított nagykőrösi tanítóképzés hagyományaira épülő 1990 őszén újrainduló Nagykőrösi és Dunamelléki Református Tanító- és Hittanoktató-képző Főiskolán, amely a régi hagyományokra és a keresztyén-protestáns nevelési értékekre támaszkodik igény mutatkozott arra, hogy a református hittanoktató és tanítóképzés mellett, a gyülekezetekben diakóniai szolgáló közösségek támogatására, s azok igényeinek megfelelően a felsőfokú diakónus képzés is megkezdődjék, a Tanító és Hittanoktató képzés újraindítást követően 1991 őszén indult meg az előkészítése a felsőfokú diakónus képzésnek, az Edei Protestáns Egészségügyi Főiskola (Hollandia) szakmai támogatásával. Az előkészítést követően a következő évben 1992 augusztusában megindult a képzés. Kezdetben kétéves, bentlakásos intenzív kurzusokkal támogatott leve-

lező képzés formájában. Már ekkor látszott, hogy az igények túlmutatnak a felsőfokú szakképzésen, ezért elkészült egy négyéves, kétszakos: diakónus-hittanoktató főiskolai kurzus képzési programja, melynek megvalósítása 1993 őszén kezdődött meg. Ehhez az esztendőhöz tartozik a Károli Gáspár Református Egyetem megalapítása is, a Budapesti Református Teológiai Akadémia és a Nagykőrösi és Dunamelléki Református Hitoktató és Tanítóképző Főiskola csatlakozásával. Ettől kezdve a diakónusképzés is Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Tanítóképző Főiskolai Karán megvalósuló képzésként működött.

A hitéleti szakpáros (hittanoktató-diakónus; diakónus kántor) képzés elindulása (1994–2001) fontos állomás volt, hiszen ez az a pillanat, amikor megszülethetett a felsőfokú, államilag elismert végzettséget adó diplomás képzés. A képzés fő erőssége az erős egyházi beágyazódottsága és a katechetika ötvözése a diakóniai tartalommal. Ezen képzés egyértelműen a gyülekezetépítés szolgálatát kívánta erősíteni.

A diakónusképzés újabb irányvonalaként 1996-ban indulhatott el, egy diakóniai előszakosodású szociális munkás képzés szakindításának gondolata. Ez az újabb képzés 1998-ban indulhatott el, mint szociális munkás – diakónus képzés nappali munkarendű képzésként. A képzés filozófiájában egy meghatározó változás állhatott be, az pedig nem más, mint a hitéleti képzés társadalomtudományi képzéssel történő kereszteződése. A szakmai, a munkaerőpiac és az egyházi elvárások egyaránt azt támasztják alá, hogy ez a fajta ötvözés az adott kor társadalmi és politika berendezkedése között a lehető legjobb választás volt. A képzés továbbra is szakpáros formában történt, megtartva a hitéleti tartalmak eszenciáját. A képzése történő bejutás feltétele továbbra is előgyülekezeti háttér, és egyházi „előélet”, ez hivatott biztosítani az egyházi munkatársképzést.

Összegző gondolatok

A mindenkori képzések célja egyházi munkatársképzés, a hitben elkötelezett és szakmájukat magas szinten művelő szakemberek képzése. A diakónusképzés létjogosultsága a rendszerváltás óta komolyan sohasem kérdőjeleződött meg. A képzés körül kialakult disputák mindig a képzés tartalmát, és a munkaerőpiaci csatlakozási lehetőségeit vitatták.

Értekezésünkben is látható, hogy a különböző jellegű képzések mindig megvalósítandó célként fogalmazták meg az elhívott keresztyén életből fakadó hitvallásos hivatástudattal rendelkező szolgálattevők képzését, akik szolgálatukkal képesek az Élő Krisztus képét kiábrázolni szolgálati helyükön. Ez a szolgálat

igen sokrétű, legyen szó akár krízishelyzetben lévő családot segítőről, akár fogyatékos gyermek testét szeretettel átölelő gondozóról, akár hazájukat elhagyni kényszerülő menekülteket segítőről, akár árva, elhagyott gyermeket befogadó nevelőszülőről, akár időseket ápolóról, akár az utcán fedél nélkül élőket segítőről, akár a gyülekezet közösségébe tartozó rászorulókat felkeresőről és segítőről, akár a mindennapi életharcokba belefáradtnak enyhülést nyújtóról vagy a szenvedélyeik rabságában élőknek kiutat mutató diakóniai szolgálattevőkről. Hiszen mindannyian csakis a Kegyelem elfogadást megtapasztalva képesek a mindennapi, sokszor energiát, időt nem sajnáló hálaáldozatra.

Az egyház egyik életfunkcióját kiábrázoló diakónusok Makkai Sándor szavaival nem tesznek mást, mint Isten könyörülő szeretetét megélve a világ kísértései és támadásai között küzdő embereknek közvetítik. (Makkai Sándor: Élő gyülekezet)

Felhasznált irodalom

- Bodoky Richárd: Az anyaházi diakónia az egyházban, Budapest, 1942.
 Fruttus István Levente: A diakóniai menedzsment aktuális problémái szociális és diakóniai intézményekben. (PhD értekezés), Kolozsvár, Babes-Bolyai Tudományegyetem, 2010.
 Makkai Sándor: Élő gyülekezet: tanulmányok, előadások a gyülekezeti misszió közösségi szolgálatának köréből, Budapest, Ref. Egyetemes Konvent, 1949.
 Jakab Sándor: A felebaráti szeretet diakóniai világa, avagy a németországi diakónia teológiai alapvetése, in Fruttus István Levente (szerk.): Napjaink diakóniája, Nagykőrös, KRE-TFK Diakónia Intézet, 2004.
 Makkai Sándor: Élő gyülekezet: tanulmányok, előadások a gyülekezeti misszió közösségi szolgálatának köréből, Budapest, Ref. Egyetemes Konvent, 1949.
 Nagy István: Diakónia, Budapest, KRE-HTK, 2012.
 Pásztor Lajos: A magyarság vallásos élete a Jagellók korában, Budapest, Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia, 2000.
 Ravasz László: Korbán II., Budapest, Franklin-Társulat. Szeretet szolgálatunk gyökerei és modelljei, Karcag, 1955.

DR. FRUTTUS ISTVÁN LEVENTE

címzetes főiskolai docens,
BIRINYI MÁRK
 tanársegéd

Nagykörös, KRE SZEK

A nagykörösi főiskolán 1992 augusztus végén indult meg a diakónusok felsőfokú szakképzése. Az 1989/90-es évek rendszerváltó időszakának hitbéli ébredése magával hozta az igényt a diakóniai szolgálat képzési hátterének biztosítására, és ezen látástól vezérelve kezdte meg működését egyetemünk diakónus képzése is. A képzés célja hitben járó, szakmailag alaposan felkészült segítő szakemberek képzése, akik magas szinten képesek a diakóniai szolgálat ellátására. Képzésünk a keresztyén értékek, az evangéliumi tanítások és a szociális professzió ismeretanyaga alapján készít fel a szükségét szenvedő embertársaink testi-, szociális-, lelki- és spirituális támogatására.

Végzett hallgatóink felkészültek a társadalmi problémák okozta egyenlőtlenségek kezelésében közreműködni, együttműködve a Magyarországi Református Egyház gyülekezeteivel, intézményeivel, valamint a jóléti ellátórendszer szakterületein (szociális, köznevelés, egészségügy) munkálkodó szakemberekkel.

Az alapképzési szakot eredményesen elsajátító diakónusok elsősorban az MRE intézményeiben, gyülekezeteiben lesznek képesek a gondjaikra bízottak valós szükségleteinek feltárására, a kialakult helyzet kritikus és rendszerszemléletű elemzésére, a szakmailag megfelelő, költséghatékony megoldás kidolgozására és megvalósítására. A szociális ágazatirányítási szabályozás értelmében (1/2000 SzCsM rendelet) a szakot sikeresen elvégzők alkalmassá válnak az állam által szabályozott jóléti ellátórendszer intézményeiben elhelyezkedni. A képzés nappali és levelező munkarendben, állami ösztöndíjas és önköltséges finanszírozási formában is meghirdetésre kerül.

Végzett hallgatóink a mentálhigiénés, a gyógypedagógiai, társadalomtudományi ritkábban az egészségügyi diploma megszerzése felé orientálódnak.

Képzésünk 7 féléves, melyből 1 félév összefüggő szakmai gyakorlat.

Kiket várunk?

A diakóniai szolgálatra elhívott gyülekezeti tagjaink közül azokat, akik formális oktatási keretek között szeretnének „tudást ragasztani hitükhöz”

Az élethosszig tartó tanulás fontosságát felismerve képzésünket mind nappali, mind pedig levelező munkarendben hirdetjük. A levelező munkarendű képzés félévenként öt péntek-szombati alkalmat és egy 30 órás készségfejlesztő alkalmat jelent.

A KRE-SZEK képzési iránt érdeklődők a **www.kre.hu/szek** weboldalon kaphatnak bővebb tájékoztatást.

BIRINYI MÁRK

tanársegéd, mb. tanszékvezető
KRE SZEK Diakónia és Keresztyén
Szociális Tanulmányok Tanszék

Komárom

A Selye János Egyetem Református Teológiai Karán létezik missziológia, diakónia és szociális gondoskodás tanulmányi program, amely osztott képzésként, alap- és mesterképzési szinten hallgatható. A 3 éves, 6 szemeszteres alapképzés során a hallgatók a teológiai alapismeretek mellett filozófiai, pedagógiai, pszichológiai és szociológiai ismereteket szerezhethetnek, valamint a diakóniai szolgálat területén nyernek kompetenciákat.

Az elméleti képzéshez gyakorlati képzés is járul, az egyetem partnerintézményei révén. Ezek főleg egyházi szeretetszolgálati intézmények. Az alapképzés végzősei mind állami, mind önkormányzati, mind egyházi szociális intézményekben el tudnak helyezkedni. A képzésük során olyan ismeretekkel és gyakorlati készségekkel véteződnek fel, amelyek révén képesek a szociális segítségnyújtásra, pl. krízisintervencióra, terepmunkára, reszocializációs segítségnyújtásra, a kliensek érdekében történő tárgyalások lebonyolítására.

Az alapképzés végzősei bakkaláreusi oklevelet kapnak és Bc. titulust szereznek. A mesterképzés 2 évében (4 szemeszterében) az alapképzésben elsajátított tudásra épülve, további elméleti és gyakorlati képzésben részesülnek a hallgatók, amely nyomán végzőseink rendelkeznek mindazzal az elméleti és gyakorlati képességgel, ami egy team, vagy akár egy intézmény vezetéséhez, menedzseléséhez elengedhetetlen. Képesek célirányosan, a jogi előírásokkal összhangban eljárni a diakónia és a szociális gondoskodás területén. A szociális tudomány szintjén önálló kutatásra, problémamegoldásra is kapnak képzést.

A tanulmányi program szerkezete megegyezik a környező országok és Európa hasonló tanulmányi programjaival. Karunk hallgatói számára nagy lehetőség a hallgatói mobilitás. Egyetemünknek a világ több mint 100 egyetemével van partner megállapodása az Erasmus+ mobilitási program keretében. Hallgatóink tehát más egyetemeken is tanulhatnak és teremthetnek kapcsolatokat. Az akkreditált képzést tényleges nappali formában abszolválhatják hallgatóink, de indokolt esetben lehetőség van egyéni tanrend kérelmére is.

A felvételi feltétele alapképzésre: teljes körű középiskolai tanulmányokat lezáró érettségi vizsga. A Mesterképzés felvételi feltétele az szakon, vagy az azzal rokon szakon elvégzett alapképzés.

Az Európai Unió tagországaiból érkező jelentkezőkre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a Szlovák Köztársaság állampolgáira. Amennyiben a hallgató Szlovákiában első diplomáját szerzi meg nálunk ezen a szakon, akkor tanulmányait állami finanszírozással folytathatja.

A jelentkezéshez szükséges további tudnivalók megtalálhatóak a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara honlapján: www.ujs.sk. Az idei felvételi időpontja: 2021. július 6-a.

DOC. THDR. SOMOGYI ALFRÉD, PHD

dékan, adjunktus
Református Teológiai Kar
Egyháztörténeti Tanszék

Sárospatak

Az 1531-es alapítású intézmény, az 1992-es újraindulása óta mára vezető hallgatói létszámot tudhat magáénak a hitéleti képzési területeken, valamint a térség meghatározó szellemi és kulturális szereplőjévé vált. Képzési kínálatának fejlesztésével a Magyar Református Egyház számára képez lelkipásztorokat, és további egyházi hivatásokra készít fel szolgálattevőket. Tevékenységével tovább szeretné növelni az észak-magyarországi térség településeinek népességmegtartó erejét is, fejleszteni kívánja a hazai és nemzetközi együttműködéseit a felsőoktatási és kulturális intézményekkel, valamint egyházi és kulturális szervezetekkel. Ebben a beszámolóban most a diakónia és szociális munka alapképzési szakjaink kerülnek bemutatásra.

Az alapképzési szakjaink célja olyan keresztyén szociális munkások (diakónusok) képzése, akik a keresztyén értékekre támaszkodva, evangéliumi szellemben, a szociális munkára vonatkozó globális alapelvek és alapvető módszerek birtokában képesek a szükséglet szenvedő embertársaiknak, holisztikus szemléletben segítséget nyújtani. Felkészültek a társadalmi feszültségek okozta egyenlőtlenségek kezelésében közreműködni és képesek együttműködni interprofesszionális módon az állam, az önkormányzatok, az egyházak és a civil szervezetek szociális és egészségügyi intézményrendszerének különféle szakterületein munkálkodó szakemberekkel. A keresztyén szociális munkás olyan készségekkel és képességekkel bír, amely segíti őt az egyének, családok, gyülekezetek problémamegoldó képességének fejlesztésében, az egyének és közösségeik társadalmi integrációjának támogatásában, a kívánatos együttműködés elősegítésében.

Az alapfokozatot szerzetteknek lehetőségük nyílik a végzettségük és szakképzettségük szerinti elhelyezkedésre, illetve arra, hogy tanulmányaikat mesterképzésben folytassák. A képzés megfelel a szociális képzésekre vonatkozó hazai és nemzetközi szakmai elvárásoknak, illeszkedik az európai térség szociális és diakóniai szakképzettségeivel szemben támasztott követelményekhez.

A nem hitéleti képzésben folytatott szociális munka alapképzési szakunk célja olyan szakemberek felkészítése, akik alkalmassá válnak az emberi viselkedésről és a társadalmi rendszerekről szóló elméletek felhasználásával, az emberi jogokon és a társadalmi igazságosság elvein alapuló, a társadalmi integrációt, a demokratikus viszonyok erősítését szolgáló szakmai szociális munka végzésére. Képesek az ember és a társadalmi környezete közötti harmónia kialakítására és megőrzésére, a feszültségeket hordozó viszonyok, szociális problémák megelőzésére, szakszerű kezelésére. Továbbá kellő mélységű elméleti ismeretekkel rendelkeznek a képzés második ciklusban történő folytatásához.

Mindkét szakunk esetében az értékalapúság kerül előtérbe a szükséglet-központúság helyett. A nagy rendszerek tehetetlenségéből fakadóan a szociális munka hangsúlya egyre inkább a szükségletek felé fordult. Hangsúlyossá kívánjuk tenni, hogy a szükségletek mellett egyre jobban a felelősségekre koncentrálni és értékalapú szociális munkára van szükség. A segítséggel kielégített szükségletek ugyanis sok esetben nem érnek el másodlagos, hosszabb távú, mélyreható célokat, sőt sok eset-

ben inkább újabb szükségleteket generálnak. Tervezett célcsoportunknak különösen is idegen a kötelességek vizsgálata és megjelenítése, melyek elhalványulnak a szükségletekkel szemben. Ennek a kérdéskörnek és értékrendnek a képzésben, annak tartalmában, és struktúrája által biztosított lehetőségeiben is meg kell jelennie.

A rendszer általános megismerése a rendszerszemlélet kialakításával elengedhetetlen feltétele annak, hogy a hallgatókat hozzásegítsük a hatékony segítségnyújtáshoz, a képessé tétel rég ismert fogalma pedig a kommunikáció és a pedagógia új hangsúlyaival kiegészülve kell, hogy a gyakorlathoz közelebb kerüljön. A minimális intervenció a felelősség fogalmkörével párba állítva válhat értékkeremtővé, és teheti át a hangsúlyt a passzivitásról és konfliktusos visszavonulástól a célzott aktivitásra. A személyre, csoportra és közösségre szabott értelmezés és tervezés komoly támogatást kaphat, ha az egyén tágabb kontextusát nem csupán átfogó társadalmi folyamatokkal próbáljuk megérteni, de a regionális értelmezés és gondolkodás is megjelenik a felkészülésben. A szociális munka klasszikus közvetítő, kiegyenlítő, védelmező és kontroll funkciója mellett az oktatásban eddig felmutatottnál nagyobb hangsúllyal kell megjelennie a motiváló funkciónak.

Ezeknek a főbb szempontoknak megfelelően igyekszik intézményünk egy erősen gyakorlatorientált képzésben az egyházi és társadalmi küldetést erősíteni.

www.srta.hu

srta.hu

DR. FÜSTI-MOLNÁR SZILVESZTER
| rektor-helyettes

Debrecen

DRHE

A képzés lelkigondozói vagy intézményvezetői kompetenciákat nyújt a segítő szolgálatokban és a szociális területen elhelyezkedni kívánó hallgatóknak – nemcsak lelkészeknek, hanem gyülekezeti munkatársaknak is. A szak közös képzésben valósul meg a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karával, valamint a Bölcsészettudományi Kar Pszichológia Intézetével. A hallgatók teológiai, jogi és pszichológiai ismereteket szereznek, szakiránytól függően specializálódhatnak. Pasztorális tanácsadás szakirány: az 1/2000 (I. 7.) SzCsM rendelet (lásd 3. sz. melléklet) a szakirányt a szociális szolgáltató vagy intézmény esetében intézményvezetői, illetve mentálhigiénés munkakörökben szakképzettségnek elfogadható. Szervezetfejlesztési szakirány: az 1/2000 (I. 7.) SzCsM rendelet (lásd 3. sz. melléklet) a szakirányt Idősek ápoló-gondozó otthonában, átmeneti intézményekben intézetvezetői végzettségnek ismeri el.

Kit (kiket) várunk?

- egyházi szakemberek
- előzmények. hitéleti BA, vagy más BA 50 kr. minor elvégzésével
- ökumenikusan nyitott
- lelkészek is (2. mesterszakként)

Szakképesítés

- Egyházi szervezetfejlesztő szakember
- Pasztorális tanácsadó

felépítés: 60 + 60 (közös, szakmai)
(80 óra szakmai terepgyakorlat)

Képzés

- nappali és levelező
- állami finanszírozott vagy önköltséges

Elhelyezkedés

egyházi és állami szociális és egészségügyi intézményekben

www.drhe.hu/hu/node/113

PROF. DR. FAZAKAS SÁNDOR
szakfelelős

drhe.hu

Budapest, Sylvester

Közel 30 éve, 1992-ben, a Baár-Madas Református Gimnázium újraindulása idején voltak az első próbálkozásaink arra, hogy a biológia tantárgy egészüljön ki olyan ismeretekkel, amelyeket a gimnazista diákok családjaikban is hasznosítani tudnak: ilyen pl. az elsősegélynyújtás, a gyermekápolás, gondozás és az idősek gondozása ápolása, a lelkipogozás alapjai. Ebben a törekvésben hamar partnerre találtunk Budapesten a Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkórházában, illetve az Albert Schweitzer Szeretetotthonban és a Vakok Batthyány László Római Katolikus Gyermekotthon, Óvoda és Általános Iskolában. Ezekben a színvonalas, ökumenikus lelkületű intézményekben kapcsolódhattak be a diákok a beteg, sérült gyermekek és idősek egészségügyi és szociális ellátásába.

1992–1996 között a Baár-Madas Református Gimnáziumban diakónia-ápolástan néven folyt program. 1997-től átkerült az akkor induló Sylvester János Protestáns, majd 2013-tól Református Gimnáziumba, mely később nevébe is felvette a Szakgimnázium, jelenleg pedig Technikum megjelölést. Bár a hivatalos intézményi terminológia többször változott, a képzés tartalmi elemei állandók, és az oktatásban megjelennek a Kurt Kahn-i élménypedagógiai alapelvek: a „tanulás felelőssége”, „az empátia és gondoskodás”, „a siker és kudarc”, „a sokszínűség és befogadás”, „a magány és reflexió”, „a szolgálat és együttérzés”. 2003 mérföldkőnek számított, hisz ekkor szereztük meg egyedi akkreditációnkat az Oktatási Hivaltól. Ezzel lehetőséget kaptak tanulóink (és más intézményből érkező vendégtanulóink), hogy – a 2015-ös jogszabályváltozásig – szabadon választható érettségi tárgyként érettségi vizsgát tehessenek ebből a tárgyból.

Iskolánkat fenntartó Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerületének felkérésére 2013-tól a diakónia-ápolástan/gondozástan program kiteljesedéseként szakközépiskolai, később szakgimnáziumi, jelenlegi nevén pedig technikumi osztályokat indított szociális és egészségügyi ágazati területen, azzal a céllal, hogy a Bethesda Gyermekkórház és a Református Szeretetszolgálat szociális intézményei számára elhivatottan szolgál,

magas szinten képzett munkatársak képzésében vegyen részt. Ehhez 2016-ban konzorciumi szerződést írtunk alá ezekkel az intézményekkel.

Az iskolánk vezetése a kezdetektől támogatást nyújtott a diakóniai élménypedagógiai programhoz és később a – hittan oktatással megerősített – egészségügyi, szociális ágazati képzések kiépítéséhez a folytonosan változó jogszabályi háttér követésével.

A szakközépiskolai oktatás a 2013/14-es tanévben kezdődött iskolánkban, évfolyamonként egy osztályban. A szakképzés rendszerének átalakulása következtében 2017-től szakgimnáziumként folytatjuk oktató munkánkat. A tanulók – a gimnáziumi képzéstől eltérően – csak egy idegen nyelvet tanulnak. A képzésben az ágazat kerettanterve által előírt tantárgyakat tanulják mind elméleti, mind gyakorlati órákon. Négy év, tehát a 12. évfolyam elvégzése után gimnáziumi érettségi vizsgát tesznek. Ezzel a bizonyítvánnyal már munkavégzésre jogosultak az ágazat bizonyos állásaiban, sőt, már gimnáziumi tanulmányaik ideje alatt választhatóan mellék-szakképesítési vizsgát is tehetnek. Amennyiben pedig folytatják e téren tanulmányaikat, egy tanév, tehát a 13. évfolyam elvégzése és szakmai vizsga letételével szakképzést is szerezhetnek a gyakorló ápoló, illetve szociális asszisztens képzésben.

sylvester.hu

Mindkét ágazati területen tanulnak a diákok elsősegélynyújtást, így bekapcsolódhatnak a diakónia-gondozástan élménypedagógiai programhoz tartozó Magyar Vöröskereszt közúti elsősegélynyújtás vizsgájába is, de részt vehetnek az egész programban, mely a MVK bébiszitter és házi gondozói vizsgájával és a szerződésekkel alátámasztott társintézményi közösségi szolgálat teljesítésével együtt zárul.

Programunk célja a kezdetektől változatlan: szeretnénk, ha tanítványaink képesekké válnának a jövő harmonikus családjait létrehozni, gondozni, ahol békében, a nehézségeket is leküzdve, a boldogság forrásait keresve élnek gyermekek, szülők. Szeretnénk, ha egy olyan társadalmat építenének, ahol az idős ember is érték mindenki számára. Célunk, hogy a diakóniai képzésekben tanulók tanulmányaik során felkészüljenek a családi életben várható helyzetekre, felismerjék saját feladatukat a család megőrzésében, megerősítésében, sőt elhivatottságukkal hozzájárul-

nának Szabó Aladár alábbi gondolatainak megvalósításához a saját gyülekezetükben, az egészségügyi és szociális ágazati területen is: „...törekedjünk arra, hogy az égi tűz tovább terjedjen, s mindenféle felkeltse az érdeklődést. Különösen az alázatosság és szolgálat lelkének kellene ismét tovább terjednie, hogy az emberek, ha nem is diakonisszák, mégis az Úrnak szolgálóivá és szolgálóivá lennének. Hadd hassa át a mi magyar társadalmunkat olyan szellem, hogy ne azt kérdeznék az emberek: „mit vehetek el másától”, hanem, hogy „mit tehetek én másért?” (Szabó Aladár, 1862–1944)

www.sylvester.hu

KENÉZNÉ ÁDÁM ZSUZSANNA

program felelős,

VICZIÁN ZSÓFIA

református hittan tanár

Makó

juhaszgymako.hu

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe.” (1Kor 16,14)

2003. szeptember 1-jétől az iskola református középiskola lett, megtartva az eredeti képzési formákat, vállalva azt, hogy vallási tekintetben elkötelezett intézményként működik. Makó Város Önkormányzata a Juhász Gyula Szakközépiskola és Gimnázium fenntartói jogát átadta a Makó-Belvárosi Egyházközségnek 2003. szeptember 1-jétől.

Az intézmény református hitéletének elindítása Kondrát Zoltán elnöklelkész nevéhez fűződik. A hitéletet erősíti a napi áhítatok hallgatása iskolarádióon keresztül, és a havi egy bibliaóra az iskola dolgozóinak részvételével. A vasárnapi istentiszteleteknek rendszeres látogatója mindegyik osztályunk a 9–12. évfolyamon. Ma már évente 8 alkalommal vesznek részt az iskola tanulói istentiszteleten. A tanévnyitó, a ballagási és a tanévzáró ünnepség előtti, diákoknak szánt istentisztelet is jó alkalom a református értékrend erősítésére.

A reformáció emléknapja alkalmából istentiszteleten vesznek részt diákjaink, és a nap üzenetéhez méltó ünnepi műsort adnak elő a templomban. Rendszeresen részt veszünk a Református Szeretetszolgálat által szervezett adománygyűjtésben.

A TÁMOP-3.3.10.B „Maros menti esélyek” című pályázatban az intézmény hátrányos helyzetű tanulóinak lehetősége nyílt a felsőoktatásban való továbbtanulásra, valamint a munkaerő-piaci helytállásra felkészítő programban részt venni.

Az elmúlt 18 évben számos fejlesztés történt a modern, 21. századi tanulói környezet kialakításában is. A legnagyobb szabású informatikai jellegű nyertes pályázatnak köszönhetően 8 db interaktív táblával, 15 db iskolai PC-vel, szerverrel gyarapíthattuk iskolánkat. A KEOP-5.5.0/A/12/2013 energetikai korszerűsítés pályázat keretében került sor az épület utólagos külső hőszigetelésére, a tető hőszigetelésére, külső nyílászárók cseréjére, a fűtésrendszer korszerűsítésére, a belső burkolatok teljes cseréjére, a belső falazat festésére. Ezzel párhuzamosan zajlott a KEOP-4.10.0/E/12 villamosenergia-korszerűsítési program, mely a villamos hálózat teljes felújítását, a napelemes rendszer kiépítését, az informatikai hálózat teljes cseréjét tartalmazta. 2021 tavaszán az iskola épületének újabb rekonstrukciója, illetve bővítése kezdődött az EFOP-4.1.1-16-2017-00024 projekt azonosítószámú beruházás keretében. A pályázat célja az épületek minőségének javítása, a mindennapos testnevelés feltételeinek megteremtése, valamint a hatékony és minőségi oktatás elősegítése. A megvalósítása során lehetőség nyílik a tornaterem bővítésére. A hatékony és minőségi oktatás érdekében az iskolának szüksége van egy „szimulációs” terem, két darab szaktanterem, valamint egy nyelvi labor és kapcsolódó helyiségek kialakítására.

Intézményünk többcélú szakképző intézmény – alapfeladatként technikumi, szakképző iskolai szakmai oktatást, illetve gimnáziumi nevelés-oktatást folytatunk nappali és esti tagozaton.

9–12.-ben évfolyamonként 3 osztályunk van, közülük az „A” osztályban csoportbontásban belügyi rendészeti orientációs és emelt nyelvi gimnáziumi képzés folyik, míg 2 osztályban technikumi/szakképző képzésben tanulhatnak a diákok. Ezek közül a „B” osztályban csoportbontásban egészségügyi, illetve szociális képzés, míg a „C” osztályban rendészeti képzés folyik.

A dinamikusan változó és fejlődő szakképzés követelményeinek megfelelően igyekszünk szakképző évfolyamainkat úgy indítani, hogy az a munkaerő-piaci igényeknek minél inkább megfeleljenek. A szakképzés területei intézményünkben a következők: rendészeti ór; szociális ápoló és gondozó; gyakorló ápoló; rehabilitációs terapeuta; masször; gyógymasször; kisgyermekgondozó, -nevelő; valamint szociális ápoló és gondozó. Az esélyegyenlőség lehetőségének megteremtésében nagy szerepet kap iskolánk alapítványa, a „Szépség koldusa” Oktatási és Nevelési Alapítvány. Célja többek között a tanulókkal kiemelkedően foglalkozó pedagógusok és eredményeket elérő diákok támogatása, egyéni, csoportos tanulmányutak, szakmai kirándulások támogatása.

Iskolánk erőssége az élményeken alapuló közösségi élet. Minden dolgozó magáénak érzi az iskolát. Számtalan saját „ünnepünk” van. A Nyitott Kapuk napján a nyolcadikosoknak és szüleiknek bemutatjuk az iskolát.

Az őszi Természettudományos napra az osztályok plakátokat, pályázatokat készítenek. A Juhász Gyula napok hagyományán nemzedékek nőttek fel. Igaz, hogy ma már csak egynapos, de nagyon gazdag kínálattal valamilyen téma köré szerveződik, és a sport mindig szerves része a rendezvénynek. Saját szervezésű versenyünk a Juhász Gyula szavalóverseny, amelyre a város és a környező települések általános és középiskoláiból érkeznek diákok.

Diákjaink rendszeresen és eredményesen vesznek részt a Katasztrófavédelmi Versenyen és az Elsősegélynyújtó Versenyen, az Országos Rendészeti Középiskolai Egyéni- és Csapatversenyen, a Kárpát-medencei Református Középiskolák Találkozóján. 2016-ban csatlakoztunk az SDG Református Diákmozgalomhoz.

www.juhaszgymako.hu

CSALÁDI ÉLETRE NEVELÜNK

Miskolc, Lévyay

2004-ben indítottuk el a Szeretetszolgálatot a 10. évfolyamon, majd 5-6 év múlva Diakóniai Csomagról beszéltünk, aminek egyik lényege volt az, hogy minden évfolyam számára készítettünk lehetőségeket, melyekben megélhették a diákok a segítségnyújtás felemelő érzését. A 9. évfolyam Szeretethídra indult, a 10. évfolyam az őszi felkért félév után maradhatott a tavaszi önkéntes szeretetszolgálati féléven. A 11-12. évfolyamosok választhattak Szociális Gondoskodás Diakóniai Megközelítésben (SZGDM) egyedileg akkreditált érettségít. Ebben az időben indítottuk el a Missziói Terepgyakorlatunkat, (egész tanéves gyűjtési folyamat után) tucatnyi diák Munkácsra indult a nyári gyermektáborba segítőknek. Ebben az időben jártunk Nagykörösrre az országos diakóniai vetélkedőre. Ebben az időben tucatnyian indultak diakóniai évre az érettségi után a Lévyayból... Jobb „íze” volt akkoriban a „diakóniának”!

A 2012-es NAT új „receptet” hozott. Sajnos nem tudtuk megtartani az SZGDM-et, a választható érettségik számának drasztikus csökkentésének folyamatában, az Iskolai Közösségi Szolgáltatnak (IKSZ) egyfajta „ízfokozó” szerepe lett. Alapvetően jó a cél és a szándék, de a bevezetés átgondolatlan... Elvezetett a diakónia jó íze! Egy esemény előkészítésénél egyik diák reflexből kérdezett vissza: „kapok érte IKSZ-et?”

Jobb, hogy része az iskolának az IKSZ, de még most is kevesebbet foglalkozunk vele, mint kellene. Valójában lóg a levegőben. Vajon volt-e egyetlen olyan diák az elmúlt 5-6 évben, akit azért nem engedtek megkezdeni az érettségijét, mert nem teljesítette az IKSZ-et? Jó kérdés... Az IKSZ (így, vagy úgy), teljesül. Bízom abban, hogy több helyen gondolkodnak róla felelősen – s, ha ez így van, akkor sok diák élheti át így is a segítségnyújtás felemelő érzését.

CSÉN – a 2012-es tantervek között elkészült ez is, illetve a 2012-es Nemzeti Alaptantervben (NAT) a „családi életre nevelés” külön fejlesztési terület – nevelési célként lett meghatározva. Mi is csak 2015–2016 környékén kezdünk foglalkozni vele, amikor egyre inkább hiányát éreztük a korábbi SZGDM érettséginek. ...meg, amikor mindinkább nyilvánvalóvá vált, hogy az érettségi követelményének szorításában ellehetetlenül a saját küldetésnyilatkozatunk egyik gondolata: „felkészítse őket a(z) ... felnőtt életre.” A 2020-as NAT társadalmi vitájának folyamatában szomorúan láttuk, hogy már nem kapott kiemelt szerepet a CSÉN témakör, sőt a család szó is alig fordul elő a tervezés új dokumentumában.

Öröndetes az, hogy mint választható kerettanterv megmaradt a CSÉN. Rendkívül értékes tartalom!!! Szeretettel ajánlom figyelmükbe! Oktatási Hivatal (oktas.hu) 7 témakörben olyan tartalmak, amikkel nap, mint nap találkozunk a felnőtt életünk során.

Családias iskola – mondták ránk akkoriban. Egy 600-700 fős közösség... Mégis hogyan?! Találtunk rá választ, de bennünket is meglepett az, hogy a tevékenységeink során a CSÉN tanterv 9–12. évfolyamos témáinak 85%-a „érintetlenül” marad. Ez erősítette meg bennünk annak a szándékát, hogy teret adjunk a CSÉN-nek az órarendben is.

Hálás vagyok azért, hogy van olyan (munka)közösség; jó részt a nevelési munkát segítő kollégák, akik készülnek arra, hogy majdan a 2022–2023-as tanévben megtarthassák az első CSÉN órát. Úgy érzem, hogy sikerült újra megtalálni valaminek a jó ízét, hiszen nálunk nem csak a szemlélet(e) van-lehet meg,

hanem végre tere is van a CSÉN-nek. A 2 évfolyamon való heti egy óra hozza magával az új lehetőségeket, pedagógiai módszereket – izgalmas! Legyen rajta áldás!

Hogyan lehetne összhangba hozni a köznevelés meglévő és elérhető elemeit annak érdekében, hogy azok egymást erősítsék, és ne csak lógjanak a levegőben?

1

Öröndetes, hogy van IKSZ, ha a diákság kisebb részénél is, de végbemegy egyfajta érzékenyítés általa – hiányosság az, hogy nincs igazi követése, nincs kimenete.

2

Sajnos a CSÉN továbbra sem érvényesül, törekedni kellene arra, hogy órarendbe kerülhessen a felekezeti fenntartású középiskolákban – további hiányosság az, hogy nincs kimenete.

3

Az SZGDM egy újra életre kelthető tartalom, ami újból választható érettségi lehetne (első lépésben akár felekezeti, megyeszékhelyi eléréssel az egyházi középiskolákban tanuló diákok részére).

Az IKSZ ráhangol, a CSÉN informál, az SZGDM orientál – nagy szüksége lenne a nemzetnek erre a szemléletre és lehetőségre!

www.levay.tirek.hu

fotó: Takács Judit

SIPOS TAMÁS NORBERT

nevelési igazgatóhelyettes

Nagyvárad

A nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetemen 30 éve működik akkreditált Szociális munkás képzés. Célunk a magas szintű elméleti tudással és gyakorlati készségekkel rendelkező, a szociális ellátó rendszer, diakóniai szolgálat változatos területein helytálló szociális szakemberek képzése. Hallgatóink nemcsak a fiatal, frissen érettségizett korosztályokból kerülnek ki; szép számmal vannak közöttük olyanok, akik a szociális szolgálati területen már aktívak, szakmai tapasztalattal is rendelkeznek.

A képzésről

A képzés 3 éves (hat féléves); az államvizsga után végzett hallgatóinknak lehetőségük van arra, hogy tanulmányaikat magiszteri (MA) szinten a Partiumi Keresztény Egyetem Szociális munka – Európai szociálpolitikák mesterképzésén folytassák.

A képzés alaptantárgyai elsősorban a szociológia, a pszichológia és a jog tárgykörébe tartoznak, amelyet a szociális munka elméletének, módszertanának és gyakorlatának széles körű és alapos megismerése egészít ki. A harmadik félévtől hallgatóinknak lehetőségük nyílik a szociális munka speciális szakterületeinek mélyreható tanulmányozására, ezek közé tartozik a szociálpolitika, gyermek- és családvédelem, szociális munka fogyatékossgal élő személyekkel, prevenció és terápia a szociális munkában. A képzés mintegy 15%-át a gyakorlati oktatás teszi ki, amelyben a szociális szolgáltató intézményekben végzett terepgyakorlat mellett helyet kapnak a pályaszociálizáció, személyiségfejlesztő tréningek is.

Az elhelyezkedési lehetőségekről

Tapasztalataink szerint végzett hallgatóink okleveles szociális munkásként főként az alábbi munkaterületeken tudnak sikeresen elhelyezkedni:

- Önkormányzatok szociális irodái;
- Munkaügyi központok, fejlesztési ügynökségek;
- Szociális ellátó intézmények: gyermek- és családvédelem, idősgondozás, hátrányos helyzetű, fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott szolgáltatások;
- Egészségügyi intézmények;
- Civil szervezetek szociális szolgáltató központjai, tanácsadó irodái;
- Egyházak, egyházi háttérű szervezetek diakóniai központjai, segítő szolgáltatásai;
- Oktatási intézmények, iskola utáni (after school) programok;
- Magánszféra (üzleti tanácsadás, humánerőforrás-menedzsment, munkaerő-közvetítés stb.).

Speciális ajánlataink

Tanszékünk oktatói külön felkészülési programcsomagot dolgoztak ki olyan jelentkezők számára, akik a munkavégzés mellett egyetemi tanulmányokat is vállalnak. Számukra a tanulmányi előírások által megszabott keretben lehetővé tesszük a foglalkozásokon való online részvételt, a távkapcsolatban történő mentorálás, államvizsga-dolgozat irányítás lehetőségét. Teljesített szakmai gyakorlatként ismerjük el azoknak a hallgatóknak munkáját, akik szociális, diakóniai területen végzik szolgálatukat. A tananyag (jegyzetek, segédanyagok, módszertani útmutatók, szakirodalmi olvasmányok) elektronikus formában is elérhető az egyetem által rendelkezésre bocsátott internetes platformokon. Az itthoni minőségi képzés kiegészítéseként minden hallgatónk számára külföldi képzési és szakmai gyakorlati, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk, pályázati alapon elnyerhető ösztöndíjjal az Erasmus+ és a Makovecz programok keretében.

www.partium.ro/hu

DR. BELÉNYI EMESE

| egyetemi adjunktus, szakirányító

Kolozsvár

A Kolozsvári Református Kollégium Egészségügyi Asszisztensképző osztályai, hosszú szünet után 1994-ben indultak újra. Iskolánkban általános egészségügyi asszisztenseket képzünk. Nemes hagyományt akartunk folytatni, egy olyan oktatás újra-élesztésével, amely nemcsak egyházunknak, hanem minden magyar és nem magyar betegnek segítségére lehet. Mint a református kollégium egésze, ezek az osztályok is olyan fiatalokat nevelnek, akik a nemzetet építik. Olyan elhivatott egészségügyi segítőköt akarunk nevelni és képezni, akik a szülőföldjükön maradnak, nem lesznek pályaelhagyók, hanem hivatásuk megélésével népünket szolgálják. Jövőt ígérő és jelentő szakmából hivatást akarunk nekik felvázolni.

Iskolánk államilag akkreditált oktatási forma, így az itt tanuló diákok tanulmányaik befejezése után állami diplomát kapnak, amellyel állami és magán egészségügyi hálózatban egyaránt elhelyezkedhetnek. A képzés nappali tagozatos oktatás. Érettségi utáni oktatást jelent, időtartama 3 év. Az oktatás elméleti és gyakorlati részből áll. A tananyag, melynek alapján oktatunk, a tanügyminisztérium által összeállított anyag, amely ilyen értelemben összhangban van az EU-ban elfogadott tananyaggal.

Az elméleti oktatást nagy tapasztalattal rendelkező orvosok végzik, akiknek szívügyük a diákokat úgy nevelni, hogy nemes hivatásként folytassák a munkát, amikor iskolánkból kikerülve a betegágyak mellé állnak. A képzés gyakorlati része a klinikai oktatás, amely a kolozsvári klinikákon történik. A gyakorlati oktatás során, a tananyagnak megfelelően a diákok elsajátítják szakágakként, a megfelelő ismereteket. Az évek során gyarapodott az a felszereltségünk és lehetőségünk, amellyel az oktatást segíthetjük. Jól felszerelt gyakorlótermünk van, ahol a szakmai képzést irányító tanárok vezetésével manökenen sajátíthatják el a szakmai gyakorlat kezdeti lépéseit, mielőtt „valodi beteg” mellé kerülnének.

Könyvtár is áll rendelkezésükre, amely szakmailag igyekszik közel hozni a tudomány világát. Jól felszerelt informatikai laboratóriumban sajátíthatják el a nélkülözhetetlen informatikai tudást, és tanulják meg ennek a tudásnak a gyakorlatba ültetését. Idegen nyelvet, -szaknyelvet is tanulnak. Nálunk angol nyelvet oktatunk, s ennek is nagy hasznát veszik a továbbképzési lehetőségek kihasználásakor. Mivel a nálunk oktató orvos-tanárok közül többen orvosi egyetemi oktatók, általuk diákjaink egyetemi szaklaboratóriumokba is bejuthatnak a szakoktatás reszeként. Ez is nagy előnyt jelent számukra.

Iskolánk oktatási koncepciójának különlegessége, hogy az elméleti oktatás magyar nyelven, míg a gyakorlati oktatás román nyelven folyik. Ez azért is különlegesen jó módszer, mert a tanulmányaik végére ezek a diákok elsajátítják a szaknyelvet románul és magyarul egyaránt, mégpedig olyan szinten, hogy szakmai körökben méltó munkatársai lehetnek román kollégáiknak. Ez csak az egyik szempont ebben a működésben. Sajátságos kisebbségi létünkéből fakadóan kellett figyelnünk arra is, hogy mennyire fontos az anyanyelv használata a legkiszolgáltatottabb helyzetekben. Tudjuk, hogy igazán örülni, de igazán szenvedni is csak anyanyelven tud az ember. Ezért fontos, hogy olyan szakembereket neveljünk, akik megkönnyítik ezt a helyzetet, itt maradnak „kétnyelvű” szakemberekként a szülőföldünkön és segí-

teni tudnak azoknak akik rászorulnak : kórházakban, egészségügyi intézetekben, házi beteggondozásban, és igénylik azt, hogy anyanyelvükön szóljanak hozzájuk.

Másik fontos vezérelvünk a hivatásukat szerető és tisztelő emberek nevelése, akik a testi betegségek mellett a beteg ember lelkét is gondozzák és gyógyítják. Azt gondoljuk és úgy hisszük, hogy minden időben és minden helyen fontos az egészségügynek nemcsak a kor követelményeinek megfelelő felszereltsége, hanem a lelekkel való megtöltöttsége is. Valljuk, hogy olyan ápolók kellenek a betegek mellé, akik tudják, hogy a XXI. század modern embere is törődésre vágyik, hisz az életmentő orvosi műszerek rengetegében nagyon kiszolgáltatottnak és elhagyatottnak érezheti magát.

A többletet adó, vallási tantárgyakat jelentő nevelés adja iskolánk egyediségét, és adja ezeknek a diákoknak azt a lelkiületet, amellyel kísérni tudják a betegeket a gyógyulás útján, vagy mellettük vannak az elmúlás pillanataiban. A hit és egyházismereti tantárgyakból tanulmányaik végén vizsgát tesznek. A sikeres vizsga alkalmassá teszi a végzőseinket a keresztyén gyülekezeteinkben végzendő szeretetszolgálatra, tehát a gyülekezeti munkában is alkalmazást nyerhetnek. Egészségügyi általános asszisztensi és „diakoniai szolgálatra alkalmas” képesítést nyernek valójában.

Az oktatásnak ez az „egyházi része” felkészíti a diákokat arra, hogy „másként” álljanak a beteg ember mellé. Felkészíti arra, hogy úgy tekintsenek minden betegükre, mint egységes egészre, Isten teremtményére, aki gyógyításra és ápolásra szorul nemcsak testileg, de lelkileg is. Ez az „Isteni” plusz megtanítja a segítő hivatást választó fiatalokat lélekben egészségesnek maradni, hogy választott hivatásukat minél színvonalasabban tudják ellátni, hogy képesek legyenek embertársaikon segíteni, belefáradás és belefásulás nélkül. Nemzedékről nemzedékre igyekszünk úgy nevelni ifjainkat, hogy végzős korukra elsajátítsák a szakmai részt jelentő tudást, ugyanakkor képesek legyenek úgy alakítani a magánéletüket, hogy a hivatásuknak biztos háttérháza legyen, ahonnan mindig újratölthető a hit, az erőt adó szeretet, amellyel a beteg ember felé fordulhatnak.

www.kollegium.ro

DR. BAKOS KATALIN

a Kolozsvári Református Asszisztensképző
tanára és szakigazgatója

Marosvásárhely

reformatus.ro

Hivatalos megnevezése szerint Református Egészségügyi Posztliceális Iskola (Școala Postliceală Teologico-Sanitară Reformată), leginkább használt neve: (Marosvásárhelyi) Református Asszisztensképző Iskola, némi túlzással Református Egészségügyi Főiskola. Sokan úgy emlegetik, hogy református egészségügyi diakonisszaképző főiskola. Szerveződési szempontból a Református Kollégiumhoz tartozik ez az Erdélyi Református Egyházkerület által létrehozott, irányított és támogatott oktatási intézmény. A fentieknek megfelelően posztliceális típusú oktatási forma, nem egyetemhez kötött. Az oktatás színvonala azonban nem marad el attól, hiszen a jelképes óradíjért az oktatást biztosítók többsége a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen tanít, ugyanakkor az egy-egy osztály szakmai és közösségi irányítását felvállaló egészségügyi asszisztensek kitűnő munkát végeznek. Mindezt kiegészítik a vallási jellegű tantárgyak, a hallgatók lelki nevelése, vagy éppenséggel a házi beteggondozásban való részvétel lehetősége, ami többletet jelent a református, római katolikus és unitárius vallású végzettek számára.

A marosvásárhelyi Református Asszisztensképző Iskola három évtizedes története régebbi időkre vezethető vissza. A gyökerekről részletesen Tőkés Ferenc értekezik Az Erdélyi Református Diakonissza Intézet és a Református Kórház című tanulmányában (Református Szemle, 2003, 5: 515–522). Sipos Gábor, az Erdélyi-Múzeum Egyesület elnöke pedig így summazza a két világháború közötti időszakot: "1926-ban hozta létre Makkai Sándor püspök Marosvásárhelyen a Diakonissza Intézetet, ahol fogadalmat tett nőknek kaptak kiképzést betegápolásban, árvagondozásban. Az intézet az 1920-as évek végén Kolozsvárra költözött, és az 1932-ben létesült Református Kórház ápolószemélyzete a diakonisszákból került ki. Ugyancsak ők dolgoztak a szászvárosi és a nagyváradi árvaházban is.

Az egyházi alkalmazottak betegellátás végett az erdélyi igazgatótanács egyharmad részben tulajdonosává vált a marosvásárhelyi Szanatórium Rt. által létesített kórháznak, ahol részvényei fejében több ezer napnyi jutányos ellátásban részesülhettek a rászorultak. Kezdetben a diakonisszák is ebben a kórházban dolgoztak. 1931-ben Kolozsvárott sikerült megvásárolni egy alkalmas ingatlant, 1932-ben a hídelvei templom mellett megnyílt a Református Kórház, szintén jutányos betegellátással. A kórház mellett épült fel a korszerű Diakonissza Otthon is." (A romániai református egyház intézményrendszere a két világháború között, Korunk, 2002 április)

A kommunista rendszer fél évszázada alatt az egyházi intézmények működését beszüntették. A kilencvenes évek kezdetén az Erdélyi Református Egyházkerület frissen megválasztott vezetőit az egyházuk és népük iránti felelősségtudat indította az iskolaalapítás munkájának a megkezdésére. 1992-ben kormányhatározat született református egészségügyi diakonisszáképző iskola létesítésére Kolozsváron és Marosvásárhelyen.

A marosvásárhelyi iskolában kezdetben a tanítás – befogadó iskola hiányában – a Gecse utcai Kistemplomban zajlott, majd a Sportiskola tantermeiben sikerült délutánonként megtartani az órákat, két év elteltével pedig a Bolyai Farkas Líceumban. Másfél évtizeden át a Bod Péter Diakóniai és Tanulmányi Központ 2000 novemberében felavatott épülete szolgálta az oktatást, egyúttal bentlakást biztosított, és idővel az erdélyi, marosvásárhelyi egyházi szakoktatás és szeretetszolgálat fellegvára lett. Csakhogy miután a központ épületét a magyar kormány támogatásával felújították, 2015 őszétől az épületben a Gecse Dániel Orvosi és Egészségügyi Szakkollégium kezdte meg működését, amiért új helyszínre volt

szükség. 2016 őszétől a Deus Providebit Tanulmányi Ház nyújtott otthont, két évvel később pedig az Erdélyi Református Egyházkerület Sáros utcai ingatlana.

A magyar nyelvű asszisztensképzést szolgáló intézmény úgy határozza meg önmagát, mint az egyedüli kizárólag magyar nyelvű egészségügyi iskola Marosvásárhelyen. Három éves képzést biztosít nappali tagozaton, a képzés végén a diákok megkapják az általános orvosi asszisztens oklevelet, amely elismert az országban és külföldön is. Az iskolában zajló jó színvonalú szakmai tevékenység eredménye, hogy minden ősszel maximális számú diákot sikerül beiskolázni. Egy-két kivételtől eltekintve mindnyájan diplomához jutottak, immár mintegy nyolcszázan, miközben a külföldre távozók aránya jóval alacsonyabb a „megszokottnál”.

A honlapon áttanulmányozható iskolatörténetből idézem egykori gondolataimat: „...sikerült eleget tennünk a megújuló minisztériumi és egyházkerületi elvárásoknak, megtartottuk a színvonalat, kiteljesítettük a helyszín nyújtotta lehetőségeket, és étellel, sajátos arculattal és jelleggel töltöttük fel a diákok szakmai, szociális és közösségi életterét, nyilván a fennálló lehetőségek függvényében.”

Köszönet érte mindenkinek, aki szívén viselte az iskola sorsát!

iskola.bodpeter.ro

e-nepujasag.ro

PROF. DR. ÁBRÁM ZOLTÁN
| igazgató

ÖDE

Önkéntes Diakóniai Év Programiroda

Önkéntes Diakóniai Év Programiroda szolgálatának célja hosszútávú önkéntes szolgálat lehetőségét felmutatni fiatal felnőtteknek (18-30), akik Istennek és felebarátaiknak szeretnének szolgálni. Hisszük, hogy az önkéntes szolgálatban fiatalok egy olyan lelki utazásban vesznek részt, melyben saját magukról, a világról és Istenről tanulhatnak, és amely lelki utazásban Isten életet formál. Isten kegyelméből ebben a lelki utazásban segítünk, azért hogy egyének, kultúrák, társadalmak egy igazságosabb és szerethetőbb világban éljenek.

Önkéntesnek lenni nem kötelező. Ha kötelező lenne, akkor már nem is lenne önkéntes szolgálat. Azt gondolom, hogy az önkéntes szolgálatban is megláthatjuk Isten nagyvonalúságát, Ő nem kényszerít senkit. Isten megadja a szabadságot, még arra nézve is, hogy számolunk-e Vele, hatalmával, vagy inkább másra építjük az életünket.

A fiatal önkéntesek többnyire keresik a helyüket a világban, keresik önmagukat is. Meg kell látnunk ebben a lehetőséget és a felelősséget is. A szemináriumok során lelki kapaszkodókat kínálunk a fiataloknak ebben az útkeresésben. Ezért az egy éves szolgálat alatt szemináriumokat is tartunk.

Abban is segítjük a fiatalokat, hogy rámutassunk nem csupán önmagunktól segítünk vagy vagyunk jók, hanem az önkéntes szolgálat forrása Isten szeretete.

Az önkéntesek a segítő tevékenységek számos területét ismerik meg: idősek és betegek, fogyatékkal élők, hajléktalanok, hátrányos helyzetű kisebbségek, gyermekek közötti munka, gyülekezetekben való szolgálat, menekültek támogatásának lehetőségeivel ismerkednek. Képzéseink során fontos a közösség formálása a csoportdinamika és csoportvezetés különböző eszközeivel.

A csoport abban az értelemben is kihívást jelent, hogy a fiatalok különböző háttérből, országokból és kultúrákból érkeznek. Előadások, csoportbeszélések során dolgozzák fel a szakmai témákat; de táncház, filmvetítés, játékok által épül a közösség. Különösen is foglalkozunk a társadalmi igazságosság és méltányosság kérdéseivel.

Ezek a szemináriumok – négy alkalommal az év során – intenzív párbeszédet alakítunk ki a fiatal önkéntesek és a fogadó helyek között is. Ez párbeszéd a résztvevők igényén is alapszik és nem könnyű. Különleges érzékenységet kíván a másik kultúrájával szemben. Ezért szolgálatunk egyfajta híd-építés is. Arra kaptunk elhívást, hogy fiatalok mobilizálása, képzése, támogatása, kiküldése és befogadása segítségével a hit és barátság eszközeivel ledöntsük az előítélet és közömbösség falait.

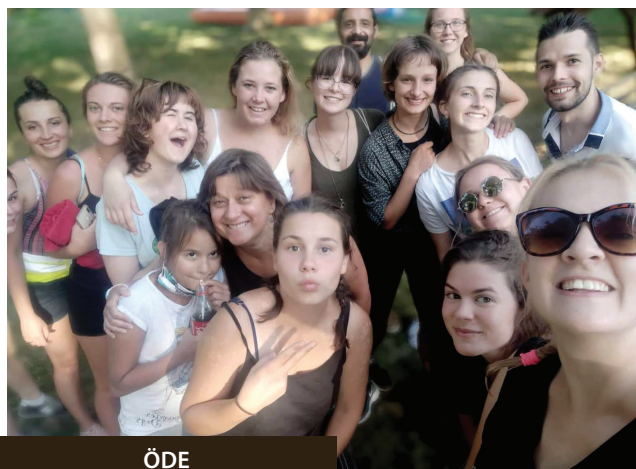
A legtöbb önkéntes izgalmas élményre vágyik. A kihívás, új barátok szerzése, a kapcsolódás a fizetett munkából vagy tanulmányokból, illetve egy másik ország megismerése, ökumenikus tapasztalatok mind fontos szerepet játszanak az önkéntesek motivációjában.

Az önkéntes szolgálat azonban tanulási folyamat is. Megkülönböztethetjük a „rég típusú” önkénteséget, ami többnyire egy hosszabb elköteleződés formájában tetten érhető, a segíteni akarás és a szolgálat motiválta. Míg az „újfajta” önkéntes szolgálat, amely inkább projektközpontú, célja bizonyos készségek elsajátítása és a tapasztalatcsere. Például az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programban kidolgozták a készségek és tapasztalatok elismerését szolgáló mechanizmusokat és az önkéntesek szolgálatuk végével egy oklevelet kapnak, ez az ún. Youthpass. Így az önkéntesek szolgálatuk után hivatalos elismerést is kapnak.

Az önkénteseknek azonban azok a tapasztalatok, barátságok, új kapcsolatok, amelyek szolgálatuk alatt születtek azonban még fontosabbak. Ezek életformáló találkozások. Ezért a legfontosabb elem a szemináriumok, képzések során annak biztosítása, hogy reflektáljanak tapasztalataikra, kérdezzenek és dialógust folytassanak.

Párbeszédben álljanak a másik emberrel és Istennel. A párbeszéd isteni pedagógiája nyilvánvalóan nemcsak szavakból, hanem tettekből is áll. Ezért az önkéntes szolgálat által a fiatalok valóban megtapasztalják a szolidaritást és a másik felé fordulást a Máté 25 értelmében. „Mert éheztem, és ennem adtatok, ... Bizony, mondom néktek, amikor megtettétek ezeket akár csak egygel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg.” (Mt 25,40)

www.odeprogramiroda.hu

ÖDE

ZÁVODIEMESE

| lelkes

Tábita

commons.wikimedia.org

„Mert ahogyan az eső és a hó le hull az égből. És nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, Termővé és gyümölcsözővé teszi azt, Magot ad a magvetőnek, és kenyeret az éhezőknek, Ilyen lesz az én ígém is, amely számból kijön: Nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghez viszi amit akarok, Eléri célját, amiért küldtem.” (Ézs 55,10-11)

Az egyház erővonala közé tartozik a diakónia. Ismertetőjegyeinek mindegyikében el van rejtve a diakónia élő és ható, egyházfenntartó ereje. Ott van az ige hirdetésében, a sákramentumokból indul ki, az úrvacsorai kommunióból "táplálkozik" és benne foglaltatik az egyház szervezetében, a 'fegyelmezett' tisztségek, megbízatások között. (1.)

Az egyház fegyelmezett tisztségeinek felsorolásánál Pál apostol, – a Filippi levél 3.része 8–13. verseiben –, részletezi a diakóniát végzők, a szeretetszolgálat hivatásában szolgálók minőségét.

Református elődeink már a reformáció legkorábbi éveiben, amikor a reformáció hazánkba is eljutott, a pápai gyülekezetben, az 1520-as – 1550-es évektől kezdődően, a gyülekezet presbiterei közül egy dékánt, egy diakont választott, akit az Ige szerint megvizsgáltan, a gyülekezet által választottan tisztséggel ruházott fel a szeretetszolgálat végzésére. (2.) (3.)

Egyházunk diakóniájában a minősítetten szolgálók száma nagyon megfogyatkozott az 1970-es években. A régi férfi diakónusképzésekből, (Debrecen/ Berekfürdő és a Pest-Szentimrei képzőből) valamint a női diakonissza anyaházakból kijött szolgálattevők megöregedtek, számuk csökkent és ezért egyházunk a Magyarországi Református Egyház, (röv.:MORE) Zsinata úgy döntött, hogy egyházi munkásképzést, diakónusképzést indít, az 1976. év január hónapjában. Az egyházi tanfolyam a teológiai akadémia keretein belül folyt, s gyakorló területei az egyház 1948. után megmaradt 16 szeretetintézménye volt. A diakónusképzésbe felvettek az egyházi tanfolyammal párhuzamosan, – az intézményben végzendő gyakorlatuk ideje alatt –, beiratkoztak egy világi egészségügyi szakképzésbe is.

1993-tól, a Zsinat megbízásából, a diakónusképzés korábbi formáját átalakítottuk, és az állami közoktatási rendszer kereteibe helyeztük. A képzés tartalmában, óra és tantárgyrendszerében is megreformáltuk. Az állami szakképzési rendszerben is sikeres akkreditációt nyertünk ezzel a lépéssel. Az 1993-94-es tanévtől kezdve először speciális szakiskola voltunk, majd szociális asszisztens minősítést nyertünk és 2+1 év, azaz 3 éves, érettségire épülő szakképzés lettünk. A nevünk is megváltozott: Tábita Diakónus- és Szociális-Asszisztens Képző Intézet és Kollégium, 1107 Budapest, Belényesi utca 9–11.

A Tábita Diakónusképző folytatta tehát, az 1976-ban kezdődő tanfolyam-rendszerű képzés jogutódjaként, duális-szakképző rendszerben, egyházunk diakóniai szolgálatára felkészítő diakónusok képzését. Képzé-

sünk, a Német Evangélikus Egyház és az olaszországi Valdens Egyház által is folytatott diakónusképzéshez hasonlóan történt. A nyugat-európai diakóniai képzésekkel nagyon jó partneri és intenzív kapcsolataink voltak. Tanulmányutakat, diákcsera programot, kölcsönös csoportos látogatásokat, és a TÁBITA NAPO-KAT szerveztünk meg a tapasztalat- és tudáscserére, mely minden tanév végén három napon át tartott. A 80 főre engedélyezett kollégiumunkban mindig volt külföldi vendég, csoport, akik meglátogattak bennünket.

10 év alatt a német diakónia (EDK) és a diakónusképzők (VEDD) jóvoltából, állami pályázat segítségével (2002.), fenntartónk hozzájárulásával egy 5 szintes iskolai és kollégiumi épületet építettünk. S mire szépen kiépült/ átépült egy régi cérnagyár helyén az otthonunk, 2003-2004. tanév végén az iskola bezárt, a kollégium más funkciót kapott.

1976–1993 között mintegy 300 hallgatója volt a diakónusképzésnek. 1993–2003 között pedig majdnem 200 diakónus került ki a Tábita Diakónusképzőből. Ez az összesen ötszáz egyházi diakónus-szakember ma szerte a gyülekezetekben, az egyházi intézményekben szolgál a Magyar Református Egyházban, de családi kötelek folytán határon túl és német területen is. Jó lenne őket olykor egybegyűjteni és pásztorolni, továbbképezni, közösségüket ápolni volt otthonunkban, a 'Tábitá'-ban!

Növekvő szerepet és lehetőséget kellene kapjanak a gyülekezetekben és a diakóniai intézményeinkben szolgáló szakképzett diakónusok, akik lelkiileg és szakmailag egyaránt felkészültek az egyházi szolgálatra. Sajnos a gyülekezetekben nem sokan tudtak eddig elhelyezkedni. Rájuk is gondoljunk a diakónusok vasárnapján (július 1. vasárnapján), és imádságos lélekkel tegyünk meg minden tőlünk telhetőt, hogy minél több gyülekezet, egyházmegye is tudjon méltó módon szakképzett diakónust alkalmazni.

Források:

Kálvin Intituciójában (IV.könyv 1.fejezet, 8.és következő bekezdések) az egyház ismertetőjegyeiről írva.
Kövi Zsolt: A református egyház szerepe Pápa város életében, 1520-tól napjainkig, In. Tanulmányok ... 1. 599–664. p. alapján készült írás.
Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus története I-II. Attraktor, 2004.

PÉTER MÁRIA GABRIELLA
diakóniai lelkipásztor
és gyógypedagógus

